

Хвороби шкіри дрібних тварин

Хірургічні хвороби дрібних тварин

Викладач:

МЕЛЬНИК Максим Миколайович

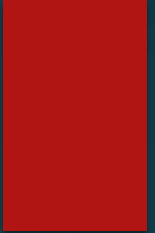
План лекції

1. Шкірні захворювання собак і кішок.
2. Отодектоз.
3. Демодекоз.
4. Саркоптоз.
5. Хейлетиоз

Шкірні захворювання собак і кішок

В останні роки захворювання шкіри у собак і кішок займають одне з провідних місць серед хвороб, що зустрічаються у цих видів тварин. Все частіше дають про себе знати зміни в характері годування, погіршення екологічних характеристик навколишнього середовища, малорухливий спосіб життя більшості дрібних домашніх тварин, не завжди грамотна племінна робота. Ці фактори сприяють виникненню і закріпленню в генофонді різних патологічних станів, багато з яких супроводжуються шкірними проявами.

Шкірні захворювання собак і кішок

Основними симптомами захворювань шкіри є: свербіж, почервоніння шкіри, утворення лупи або лусочок, випадання шерсті.

Можна виділити наступні основні причини шкірних хвороб у собак і кішок:

- паразити-блохи, кліщі;
- інфекції-стафілокок або вторинні збудники;
- порушення функцій печінки або нирок;
- порушення функцій залоз внутрішньої секреції;
- недолік або надлишок вітамінів або мінеральних речовин;
- алергія;
- аутоімунні захворювання.

Гнійничкові захворювання шкіри (піодермії)

золотистий, білий і менше вірулентний лимонно-жовтий стафілокок

Причини виникнення гнійничкових захворювань шкіри:

Екзогенні:

- забруднення шкіри та вивідних проток сальних і потових залоз;
- мацерація епідермісу;
- неправильний догляд за шкірою тварини;
- механічні пошкодження шкіри (подряпини, потертості, розчісування)

Ендогенні:

- порушення обміну речовин;
- неповноцінна годівля;
- авітаміноз;
- порушення травної, ендокринної, сечостатевої і нервової систем;
- зниження імунітету

Поверхнева піодермія

Поверхнева піодермія (гострий вологий дерматит, гнійно-травматичний дерматит, обмежений свербіж) - гнійничкове захворювання епідермісу, що не впливає на загальний стан організму. Швидко проходить, без слідів на шкірі.

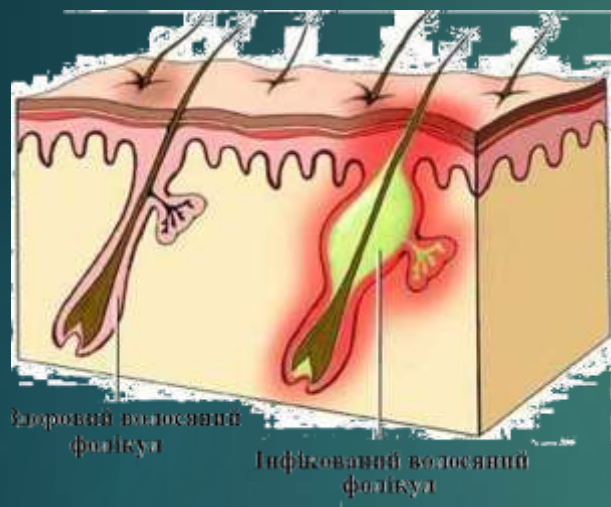
Причини: незначні поранення шкіри; подразнюючі лікарські засоби; вилизування окремих ділянок шкіри внаслідок подразнення ектопаразитами та інфікування бактеріями.

Клінічні ознаки: круглі, болючі, гіперемійовані, мокнучі або гнійні випнуті ділянки на шкірі. Характерна ознака - злиплий волосяний покрив з неприємним запахом

Поверхнева піодермія у собаки

Фолікуліт — запалення **волосяного фолікула**. Його спричиняють переважно бактерії роду Стафілокок, іноді *Pseudomonas aeruginosa*, дріжджові грибки роду *Malassezia*, *Trichophyton rubrum*, віруси простого герпеса. Є варіантом перебігу піодермій.

Спочатку навколо волоса викає обмежене почервоніння, на місці якого формується пустула напівкруглої або капсулоподібної форми, що містить невелику кількість жовтувато-білого гною. Згодом капсула розкривається і гнійний ексудат виділяється назовні, висихає і разом з роговим шаром епідермісу утворює кірки.

Якщо не усунути причину захворювання, та не лікувати процес може перейти на глибокі шари шкіри і утворити фурункул.

Акне, вугор (, побутова назва прищ) — невеликий запалений вузлик (папула) на шкірі, часто надалі нагноюється, перетворюючись на гноячок (пустула). Є хронічною хворобою із запаленням **сальних залоз**.

Фурункул – гостре гнійне запалення волосяного мішка, сальної залози і навколишньої тканини із підшкірною клітковиною.

Схема фурункула

Фурункули у собаки

Клінічні ознаки

Шкіра в ураженій ділянці набрякла і напружена, виникає некроз волосяного мішка і оточуючих тканин з утворенням «стриження фурункула».

Шерсть в цій ділянці буває скуповджена, а волосини склеєні серозно-гнійним ексудатом. В подальшому шкіра над верхівкою фурункула проривається та виділяється гній з домішками крові. Через 3-5 діб «стрижень фурункула» відділяється на поверхню, а на його місці поступово утворюється кратероподібна виразка, що рубцюється за 3-4 доби. В період гострого перебігу у тварини виникає гіпертермія, втрачається апетит, може виникнути сепсис.

Акне і фурункульоз

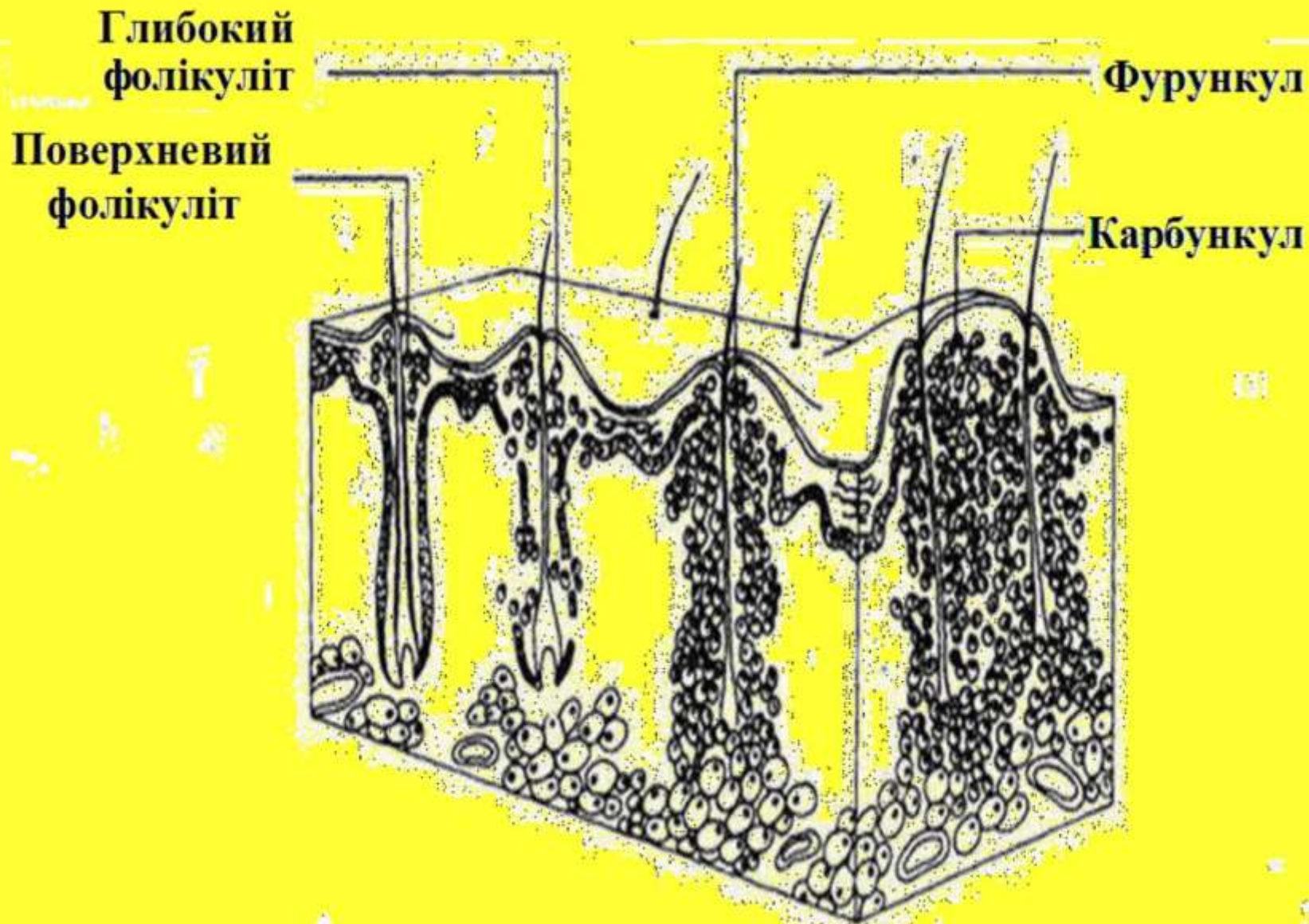
Карбункул (лат. Carbunculus) - гостре гнійно-некротичне запалення шкіри та підшкірної клітковини навколо групи волосяних мішечків і сальних залоз, що має тенденцію до швидкого поширення.

Клінічні ознаки. На перших стадіях карбункул не відрізняється від фурункулу. В подальшому у тварини піднімається температура тіла до 40-41°C, тахікардія та тахіпноє. Під впливом гною епідерміс проривається і на поверхню виділяється густий гнійний ексудат сірого кольору, іноді з зеленкуватим ексудатом. Потім вогнища зливаються, утворюється дефект шкіри з виділенням великої кількості гнійного ексудату.

Лікування. Тварині надають спокій, забезпечують повноцінними кормами. В місці ураження вистригають шерсть, проводять антисептичну обробку шкіри, не менше 2-х разів на день, з метою знешкодження мікрофлори на шкіри (5% спиртовий р-н йоду, 1% р-н діамантового зеленого, хлоргекседин тощо). Для заспокоєння тварин застосовують седативні препарати.

При значних ураженнях шкіри застосовують тижневу антибіотикотерапію. Для лікування стафілококової інфекції, слід використовувати антибіотики цефалоспоринового ряду.

Схема гнійничкових захворювань шкіри

ЕКЗЕМА

Екзема – запалення поверхневих шарів шкіри (продукуючого шару епідермісу та сосочкового шару власне шкіри)
характеризується поліморфізмом висипів і схильністю до рецидивів

За перебігом розрізняють: - гостру форму (2-4 тижні);
- підгостру (4-6 тижнів);
- хронічну (тягнеться місяцями, роками)

Ураження шкіри може бути обмеженим або дифузним і протікати у вигляді мокнучі або сухої екземи.

Причини виникнення екземи:

зовнішні: (механічні, хімічні, термічні, біологічні), а саме забрудненість і поганий догляд за шкірою тварини або часте купання, миття лугами, пральними милом; забруднення шкіри секретами і екскретами; механічне тертя (намордник, нашійник і ін); ектопаразити (воші, блохи, кліщі); хімічні подразники (медикаменти, лінолеум і т. п.); мікрофлора.

внутрішні: нераціональне харчування (дефіцит або надлишок білків), мінеральна або вітамінна нестача, розлад травлення (проноси, запори), хронічні хвороби шлунково-кишкового тракту, печінки, нефрози і нефрити, простатит, запалення параанальних залоз, гематоми, несправжня вагітність, старість, ожиріння, деякі медикаменти, що застосовуються всередину (йод, бром), генетична схильність, стан ендокринної, нервової системи, та ін внутрішні подразники, що викликають підвищену чутливість шкіри.

Клінічні ознаки екземи : залежать від стадії захворювання, зазвичай супроводжується свербінням, розчісуванням, схудненням тварини, іноді гарячкою.

Стадії екземи:

1. Еритематозна (почервоніння, гіперемія) *st. erithematosum*
2. Папульозна (вузлики, папули) *st. papulosum*
3. Міхурцева (міхурці) *st. vesiculosum*
 - мокнуча екзема – *eczema madidans*
 - гнійна екзема – *eczema purulenta*
 - червона екзема – *eczema rubrum*
4. Виразкова (гнійники, пустули) *st. pustulosum*
5. Кірочкова *st. crustosum*
6. Злущування *st. squamosum*

За гострого екзематозного процесу виникає **почервоніння** - еритематозна стадія. Плями можуть бути різної форми і величини, не болючі. У подальшому, в результаті просочування епідермісу серозним ексудатом утворюються **вузлики** (папульозна стадія). Збільшення випоту призводить до відшарування епідермісу і **утворення пухирців** (везикульозна стадія). Далі до вмісту пухирців примішуються формені елементи і мікроорганізми, що призводить до помутніння ексудату і **утворення гнійників** (пустульозна стадія). Під впливом механічних пошкоджень і протеолітичних ферментів гнійного ексудату пустули руйнуються, утворюючи мокнучі ділянки. Втрата рогового шару призводить до **утворення ерозій** яскраво-червоного кольору з виділенням ексудату (**мокнуча екзема**).

Екзема

Лускоподібна (завершальна стадія)

Ексудат на поверхні швидко висихає, утворюючи кірку (струп), спочатку тонку, вологу і еластичну, потім товсту, суху і щільну (струпоподібна стадія). При послабленні запального процесу кірки відшаровуються у лусочок (лускоподібна стадія).

- ✓ *При екземі всі ці стадії або частина з них можуть спостерігатися в один і той же час на екзематозній поверхні.*
- ✓ *Після ліквідації запальних явищ шкіра відновлює свій попередній вигляд і покривається шерстю.*
- ✓ *Екзема має тенденцію до більш тяжкого клінічного перебігу з розвитком ускладнень, хронізацією патологічного процесу на шкірі, частими рецидивами.*

Хронічна екзема перебігає локально . В уражених ділянках шкіра потовщується , волосся випадає, з'являються глибокі тріщини, кірочки розкладаються і від тварин відчутно неприємний запах.

Лікування: ет
іопатогенетичне

- ↗ усувають причини захворювання, призначають дієту
- ↗ застосовують антигістамінні препарати (димедрол), глюкокортикоїди (дексаметазон, преднізолон).
- ↗ вистригають шерсть

► -при еритематозній, папульозній та везикулярній стадіях екземи уражені ділянки обробляють дерматоломом, піоктаніном, мазями (цинковою, судокрем, тетрациклинною маз'ю)

Лікування екземи

Дерматит – запалення шкіри з ураження всіх шарів (без утворення висипів)

За етіологічними і клінічними ознаками розрізняють:

- *травматичний;*
- *медикаментозний;*
- *термічний;*
- *рентгенівський;*
- *наколорановий;*
- *бородавчастий;*
- *некробактеріозний;*
- *бражний;*
- *паразитарний;*
- *алергічний*

За перебігом

- *гострий*
- *хронічний*

У тварин найчастіше трапляється травматичний дерматит внаслідок тертя, розчухів, тривалого лежання на твердій підлозі.

Паразитарний дерматит виникає в місцях нагромадження паразитів (бліх) та постійних розчосів . Спостерігається почервоніння, шелушіння шкіри, випадіння шерсті, зуд. Виявляють здебільшого у ділянках найбільш ніжної шкіри: морди, шиї, низу живота, паху, кореня хвоста.

Медикаментозний дерматит виникає при нанесенні на шкіру лікарських засобів подразнюючої дії (5-10% розчин йоду, протипаразитарні та інші хімічні засоби).

Навколорановий дерматит виникає за тривалої дії ранового ексудату на шкіру біля рани чи нориці. Внаслідок мацерації випадає волос, а на шкірі з'являються ерозії, покриті кірочками засохлого ексудату. Пізніше виникає набряк шкіри і підшкірної клітковини. За тривалого виділення ексудату шкіра грубіє, склеротизується, з'являються складки, лущення.

Бородавчастий (верукозний) дерматит - хронічне гіперпластичне запалення шкіри з утворенням бородавчастих виростів.

Алергічний дерматит виникає після використання гетерогенних білків, сироваток, вакцин; при деяких вірусних і бактерійних інфекціях (бешиха), трансфузії крові. Такі дерматити, на відміну від екземи, самовільно зникають при усуненні алергена.

Клінічні

Ознаки **Загострих травматичних дерматитів** волос обламується і випадає. Виникає потертість, почервоніння та невеликий набряк.

При інфікуванні пошкодженої ділянки чи посиленні дії подразників з'являється біль та виділяється гнійний ексудат, який підсихає на поверхні утворюючи кірки. Гнійні дерматити інколи супроводжуються підвищенням загальної температури тіла.

За тривалих механічних подразнень розвивається **хронічний дерматит**.

Волос частково або повністю випадає, шкіра ущільнена і набрякла, малорухлива, суха, в деяких місцях спостерігаються тріщини, через які проникає бруд та мікроорганізми. Це сприяє підтримання хронічного запального процесу - **верукозного дерматиту**, слоновості шкіри чи піодерміту.

Медикаментозний дерматит. Клінічні ознаки аналогічні і можуть зникати самостійно після усунення причини. Епідермальний покрив відшаровується у вигляді тонких лусочок і замінюється новим.

1. Усунення причини
2. Попередження виникнення інфекції:
 - Видалення волосяного покриву;
 - Туалет пошкодженої ділянки;
 - Ванни з 20-50% димексиду, 0,5% перманганату калію тощо;
 - Видалення змертвілих тканин;
 - Антисептика рани, для цього використовують антисептичні аерозолі; 1% розчини діамантового зеленого чи метиленового синього. Обробку проводять один раз на добу, 3 дні поспіль;
 - На рану накладають захисну пов'язку з лініментами та іншими пом'якшувальними бактерицидними і кортикостероїдними мазями.

Додатково доцільно використовувати новокаїнову блокаду, лазеротерапію тощо.

За бородавчастого дерматиту видаляють новоутворення шляхом оперативного втручання.

Отодектоз

Отодектоз, або «вушний кліщ» - захворювання, яке викликається паразитуванням у вухах кліщів Otodectes cynotis. В наслідку, травмування кліщами, внутрішньої стінки зовнішнього слухового проходу - тварина починає страждати від нестерпного свербіння. Надалі, до цього стану може приєднатися дерматит і гнійний отит.

Кліщ передається через контакт з хворими тваринами. Механічним переносником отодекоза можуть бути блохи і мухи.

Отодектоз

Вушні кліщі харчуються відмерлими частинками шкіри, живуть в основному в зовнішньому слуховому проході. У рідкісних випадках вушні кліщі можуть поширитися по всьому тілу кота або собаки, викликаючи сильний свербіж і висип. В основному вушними кліщами заражаються молоді тварини.

Лікування Отодектозу

Потрібно якомога ретельніше очистити вуха від засохлих кірочок. Для цієї мети не рекомендується використовувати вушні палички та інші подібні пристосування - через ризик травмувати вуха. Краще скористатися ватним диском в поєднанні з такими препаратами, як: **Аурікан**, **Flamingo Petcare Ear Cleaner** , вушні краплі для котів **Nutri-Vet Ear Cleanse**.

Після механічного очищення застосовують вушні краплі, або мазі. Лікарські засоби, які відмінно підійдуть для позбавлення від вушного кліща це: вушні краплі Барс, Анандін, плюс Дектра форте, а також мазь **Орідерміл**, Препарати варто наносити строго по інструкції, дотримуючись дозування та інтервалу.

Лікування Отодектозу

З метою більш ефективної обробки вушну раковину і її основу, рекомендується злегка помасажувати. Важливо пам'ятати, що краплі обов'язково повинні вводитися в обидва вуха відразу, навіть якщо уражено тільки одне.

У разі, якщо тварина трясє головою після процедури, його варто ненадовго зафіксувати, для запобігання розбризкування лікарського засобу. Не порушуйте схему застосування вушних крапель і мазей - це знизить ефективність лікування. Обробку проводять до повного одужання тварини.

